

אמרה "אמרה רונית כאשר יחזרה הביתה מבית הספר. אני צריכה לספר לך משהו עצוב." אסתר, האם, הסירה את עיניה מהמחבת שעל האש, והביטה בילדה בת ה-8. היא היתה סמוקה ועיניה נצצו מדמעות. האם הבינה כי הפעם מדובר במשהו חשוב יותר ממריבת ילדות.

השופט לא ראה

את הילדה, אלא

רק קרא את

עדות הכתובה.

מה מ'שקלה

של עדות כזו?

אסתר כינתה את האש. הניחה את המחבת והתיישבה ליד הילדה. רונית קמה ועמדה ליד החלון. נראה כי קשה לה מאוד לדבר. "מה קרה רונית? את עם אמא. ואת יכולה לדבר. אני לא אכעס עליך." אמרה אסתר.

רונית הסתובבה בחדר ולבסוף התיישבה על הכורסה הרחוקה והביטה לעבר החלון. "אני לא יכולה לדבר על

שינקה אותן. השרת היפנה אותן לצבצעה שהיה במחסן, וזה ניקה את שלוש הילדות בטרפנטין. המורה לטבע אישרה כי זוהר ודנה חזרו ראשונות לביתה, ואילו רונית חזרה רק אחרי כמה דקות לברה. האב הלך מבית הספר ישר לוחצת המיטרה, הגיש תלונה נגד הצבע, על מעשה מגונה. המיטרה חקרה את הצבע. התברר כי הוא גבר בן 40, ללא עבר פלילי, נשוי ואב לשתי ילדות קטנות. הוא הודה כי ניקה את הילדות מהצבע, אך הכחיש בכל תוקף כי נגע בכל חלק אחר מגופן, מלבד הירידים.

הוא הכחיש מכל וכל את סיפורה של רונית על המעשה המגונה ואמר כי בכריה של הילדה נובעים בוודאי מרמיון מפותח של ילדה בעלת דימויות.

לאחר יומיים הגיעה חוקרת-נוער לביתה של רונית. אסתר סיפרה לה כי הבטיחה לרונית שלא תדבר איתה עוד על הנושא הכאוב, וכי הילדה גועה בכך בכל פעם שמזכירים את העניין. אולם חוקרת-הנוער היתה מנוסה היטב במצבים כאלה. היא פתחה בשיחה על בית הספר, והצליחה לדובב את רונית בלי כל קושי. היא גבתה את עדותה והגישה אותה לבית-המשפט.

רונית בת ה-8 סיפרה שפועל אשר עבד בבית-סיפורה עשה בה מעשה מגונה.

חוקרת-הנוער התרשמה שהיא דוברת-אמת. האם יכול השופט לסמוך על החוקרת?

מעשה מגונה בקטינה

השעה היתה שלוש אחרי חצות. כאשר דינה, אשתו של שופט-השלום הויד בראק, קראה לו למיטה. "דויד, כבר נורא מאוחר. לא תוכל לקום בבוקר." אמרה לו. אבל השופט החמיר פניו ואמר: "אני לא יכול לישון. יש לי בעיה".

הוא התיישב על המיטה ואמר לדינה: "סיפרתי לך על המיקרה הזו של הילדה הקטנה שהתלוננה כי גבר אחד שצבע בבית-הספר שלה עשה בה מעשה מגונה? המיטש נגמר, שמעתי את כל העדויות ואני אובד-עצות. הצבע נשמע לי אדם אמין. אין לו עבר פלילי, וסיפורו נשמע הגיוני. מצד שני לא שמעתי את הילדה בכלל ולא ראיתי אותה. כל מה שאני יודע זה מהעדויות שגבתה ממנה חוקרת-הנוער."

"זה לא הגיוני!"

"אני מנסה לחשוב על ילדה בבת 8. על הכושר שלה לנתח דברים. על ההבחנה שלה ועל הדימוי יונות של ילדות בגיל הזה. ואני נורא מתלבט."

"את זוכרת את הסיפור על גילה, הבת של השכנים? את זוכרת שכאשר היתה בת 9 או 10 היא פעם הפכה את כל השכונה וסיפרה שאיש אחד רדף אחריה והיא התחבאה מפניו במיקלט. ואחרי-כך התברר שהיא שיחקה במיקל (המשך בעמוד 70)

והבטיחה לה שהכל יהיה בסדר. היא טילפנה מייד לבעלה וסיפרה לו מה קרה. האב מיהר לבית-הספר ושוחח עם המורה לטבע ועם השרת. התברר לו כי כל דיכורי הילדה אמת. באותו יום אומנם צבעו את הכיתות, הילדות התלכלכו וגשלו לשרת כדי

"לא יכולתי לראות מה הוא עושה, כי החולצה היתה על הראש שלי. אבל הרגשתי שהוא מלקק אותי. רציתי לצעוק אבל לא יכולתי, כאילו משהו עצר אותי מלצעוק. או הוא אמר שאני יכולה ללכת. ברחתי משם." אסתר הרגיעה את הילדה הבוכה

"התביישתי. אבל בסוף הורדתי את המיכנסיים והתחתונים והוא אמר לי להתכופף כדי שיוכל לנקות אותי. הוא ביקש שארים את החולצה למעלה כדי שהיא לא תתלכלך. הוא התחיל לנקות לי את הרגל ופיתאום הרגשתי משהו רטוב."

זה, או אני רק אניד לך את האותיות." אמרה לאמה. היא אייתה כלחש את האותיות "איוניס".

אסתר התקשרה לילדה המתייפחת וניסתה להרגיע אותה: "זה בסדר מותק, את בבית ושום דבר לא יקרה לך כאן, אבל את צריכה לספר לי מה קרה לך." רונית טילטלה את ראשה ואמרה: "אני אניד לך מה שקרה. אבל אחרי-כך אני לא רוצה לדבר על זה יותר אף-פעם!" הצהירה.

"בשיעור השני המורה לטבע שלי חה אותנו לחדר טבע. להביא לה מוצגים לביתה. לא שמנו לב שהדלת צוּבָּעָה בצבע טרי והתלכלכנו — רנה זוהר ואני, וכשחזרנו לביתה, המורה אמרה לנו שגנל לשרת. והוא ניקה לנו את הירידים בחומר מיוחד לצבע. אבל השרת אמר שגנל למחסן. והאיש ש צבע את הדלת ניקה אותנו."

"ניכנסנו שלושתנו למחסן, והאיש לקח סמרטוט וניקה את הירידים של זוהר ודנה. אחרי-כך הוא הסתכל עליי ואמר לי שיש לי כתם של צבע גם על הרגל. וזה יקח יותר זמן. אז הוא שלח את שתי הילדות האחרות בחורה לביתה וסגר את הדלת."

"הוא אמר לי שיש לי צבע על הטוסיק ושאת צריכה להוריד את המיכנסיים והתחתונים כ... שהוא יוכל לנקות אותי. לא רציתי, ואמרתי לו שאבא ינקח אותי בערב; אבל הוא אמר שער הערב הצבע יהיה כל-כך קשה, שאי-אפשר יהיה בכלל להוריד אותה, ויהיה לי טוסיק ירוק הרבה זמן."

מדור להבדלת זכויות המימשפיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת ייעוץ מישפטי סטטיסטי, ובכל מיקרה יתכנו הבדלים בגלל שוני בעובדות של אותו מיקרה מסוים.

הדריך

קון דיני הראיות (הגנת-ילדים) תשס"ו-1955.

במשך השנים התגברה האסכולה השניה, אשר אמרה כי מאחר שאין לשופט אלא מידע-נייטרלי, לפניו ראוי שיעזר בהתרשמותו של חוקר-הנוער שראה את הקטין, ויקבל את חוות-דעתו על מידת הבחנתו. כושר הסתכלותו ומעוף דמיונו של הקטין ועל שלב התפתחותו השיכלית.

בפסק-דין 532/82 פיבר נגד מדינת ישראל פ"ד ל"ז 243 הפך השופט אברהם חלימה את ההלכה על פיה, והחזיר את הגישה הראשונית. שאמרה כי אין להסתמך על דעתו של חוקר-הנוער.

נראה כי מהפך זה לא שלט זמן רב בפסיקה. שכן החלטה חדשה של בית-המשפט העליון מפניו של הנשיא מאיר שמגר, החזירה שוב את הגישה האחרת. ובפסק-דין טטוראשווילי נגד מדינת ישראל פ"ד ל"ח (1) 659 ניתנת שוב חשיבות לדעתו של חוקר-הנוער.

1 הכלל במישפט הישראלי הוא כי כל עד מופיע לפני בית-המשפט ומוסר את עדותו שם. הוא נתון לחקירה ראשית וחקירה נגדית. ובית-המשפט יכול להתרשם ישירות ממהימנותו ומאישיותו.

2 אחד המיקרים הנדירים שבהם מוסר העד את עדותו מחוץ לבית-המשפט ואיננו מופיע שם כלל. הוא המיקרה של קטין שהיה קורבן לעבירה. במיקרה כזה נחקר הקטין בידי חוקר-נוער ועדותו נרשמת על-ידי החוקר. הקטין עצמו איננו מופיע כלל בבית-המשפט. והשופט מקבל רק את עדותו הכתובה.

3 קיימות שתי אסכולות בפסיקה באשר לקביעות התרשמותו של חוקר-הנוער מהקטין המעיד. אסכולה אחת אומרת כי זכות השפיטה ניתנה לשופט בלבד, ולכן אין לו להיזקק להתרשמותו של חוקר-הנוער; ובכך להעביר אליו חלק מסמכויות השפיטה. אסכולה זו היתה נהוגה בראשית חקיקתו של החוק לתי-